

prima instanță: M. Vasilisa

dosarul nr.2ra-601/17

instanța de apel: M. Ciugoreanu, G. Dașchevici, I. Cotruța

Î N C H E I E R E

05 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecători

Valentina Clevadî
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dorneanu Sergiu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Roman Talmaci și Primăria mun. Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2016 prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 04 iulie 2016 prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 06 aprilie 2016 Dornenu Sergiu prin intermediul avocatului Pavalachi Vadim a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției intervenient accesoriu executorul judecătoresc Roman Talmaci și Primăria mun. Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral (f. d. 3-6).

În motivarea acțiunii a indicat că în anul 2002, împreună cu soția sa Dorneanu Angela, s-au adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei (Consiliului municipal) Chișinău, solicitînd instanței de judecată obligarea Primăriei mun. Chișinău la acordarea spațiului locativ conform normelor stabilite,

întrucât Dorneanu Sergiu activa în cadrul Ministerului Afacerilor Interne începând cu anul 1991, deținând diferite funcții ale efectivului de trupă și a corpului de comandă în cadrul poliției, locuia împreună cu soția și cu doi copii minori într-o garsonieră fără comodități iar din 28 mai 1999 la locul de muncă se afla la evidența persoanelor ce necesită îmbunătățirea condițiilor de trai.

Mai indică reclamantul că, deși potrivit art. 35 al Legii cu privire la poliție, în vigoare pînă la 18 decembrie 2009 (asigurarea colaboratorului poliției cu spațiu locativ), colaboratorilor poliției li se acordă de către autoritățile administrației publice locale, cel mult după trei ani de la angajarea în serviciu, iar ofițerilor - cel mult după un an de la numirea lor în funcție, spațiu locativ sub formă de apartament sau casă separată în conformitate cu normele stabilite de legislație, problema abordată de către reclamant față de Primăria mun. Chișinău nu a fost soluționată pe cale extrajudiciară, fapt pentru ce a recurs la apărarea drepturilor sale în instanța de judecată.

Astfel, prin hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 02 mai 2002 Primăria mun. Chișinău a fost obligată să acorde reclamantilor Dorneanu Sergiu, Dorneanu Angela și membrilor familiei lor spațiu locativ sub formă de apartament sau casă conform normelor stabilite de legislație, hotărîrea în cauză intrînd în vigoare la data de 17 mai 2002, fiind prezentată spre executare Departamentului de executare a deciziilor judiciare a Ministerului Justiției, care a solicitat Primăriei mun. Chișinău executarea benevolă a hotărîrii nominalizate.

Prin scrisoarea nr.06-116/1008 din 12 noiembrie 2002, adresată Direcției Centru a Departamentului de executare a deciziilor judiciare a Ministerului Justiției, Primăria mun. Chișinău a comunicat că a examinat titlul executoriu nr. 2-1198 din 02 mai 2002 referitor la acordarea spațiului locativ familiei Dorneanu și a invocat că din lipsa resurselor financiare nu are posibilitatea de a construi spațiu locativ iar în mun. Chișinău nu sunt spații locative și că la multiplele demersuri adresate Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului Republicii Moldova și Guvernului Republicii Moldova de a prevedea mijloace financiare și implicarea în rezolvarea problemelor în cauză, problema a rămas fără soluționare, suplimentar comunicînd că nu au posibilitate de a executa hotărîrea instanței de judecată iar titlul executoriu va fi ținut la control și în măsura posibilităților va fi executat.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 28 noiembrie 2002, s-a decis restituirea titlului executoriu nr.2-1198 din 02 mai 2002 fără executare creditorului Dorneanu Sergiu și Dorneanu Angela, menționîndu-se că în conformitate cu art. 344 CPC, creditorul are dreptul de a prezenta documentele de executare silită spre examinare în termenul stabilit sau să se adreseze cu cerere în judecată pentru schimbarea modului și formei de executare.

Invocă reclamantul că, deoarece statul a încălcat dreptul său și al membrilor familiei sale la un proces echitabil prin neexecutarea unei hotărîri judecătorești definitive, s-a adresat cu o cerere în judecată prin care a solicitat schimbarea modului de executare a hotărîrii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 02 mai 2002.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 10 martie 2003 s-a dispus schimbarea modului de executare a hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 02 mai 2002, prin încasarea din contul Primăriei mun. Chișinău în beneficiul lui Dorneanu Sergiu a costului unui apartament cu trei camere în sumă echivalentă cu 17000 dolari SUA la data executării hotărîrii.

Prin decizia irevocabilă a Colegiului civil al Tribunalului Chișinău nr.2r-386/2003 din 04 iunie 2003, încheierea sus-indicată din 10 martie 2003 a fost anulată, iar cererea lui Dorneanu Sergiu privind schimbarea modului de executare a hotărîrii judecătorești din 02 mai 2002 a fost respinsă, astfel încît hotărîrea judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 02 mai 2002 iarăși a fost lăsată fără executare, fapt prin care, din nou familia sale pînă în prezent i se cauzează un prejudiciu moral manifestat prin frustrare, neliniște, stres și suferințe sufletești.

Susține reclamantul că de mai multe ori a adresat cereri pentru a fi executată hotărîrea instanței de judecată, la care prin scrisoarea Direcției Generale Locativ Comunale și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău nr.62-i/06 din 22 februarie 2006, i s-a comunicat că întru executarea deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 37/34 din 27 decembrie 2005 cu privire la examinarea demersului Departamentului de executare, Oficiul Centru, referitor la executarea hotărârilor definitive ale instanțelor judecătorești privind acordarea spațiului locativ și pentru întocmirea dosarelor personale a persoanelor ce urmează a fi asigurate cu spațiu locativ conform hotărîrii instanței de judecată, se solicită prezentarea actelor conform listei enumerate în scrisoare. Solicitarea dată a fost executată, potrivit aserțiunilor reclamantului imediat, însă nici pînă în prezent hotărîrea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 02 mai 2002 nu a fost executată, fapt ce s-a reflectat negativ asupra stării sale și a familiei.

La 28 aprilie 2006 prin petiția nr. D-1305/06, în mod repetat a solicitat Consiliului municipal Chișinău de a fi executată hotărîrea judecătorească privind acordarea spațiului locativ, iar prin scrisoarea Direcției Generale Locativ Comunale și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău nr. D-4022/06 din 28 aprilie 2006, reclamantului i s-a comunicat că petiția sa a fost examinată și că dosarele personale referitor la acordarea spațiului locativ în baza hotărârilor judecătorești se pregătesc pentru a fi prezentate la ședințele Consiliului municipal Chișinău, care va examina și va primi o decizie pe faptul dat iar despre decizia primită va fi informat adăugător. Menționează că acest capăt de cerere iarăși a fost lăsat fără soluționare, fapt pentru ce la data de 08 mai 2007, sub nr. D-1305/07, s-a adresat repetat cu solicitarea de a fi executată hotărîrea instanței de judecată privind acordarea spațiului locativ.

La 21 mai 2007 prin scrisoarea Direcției Generale Locativ Comunale și Amenajare a Consiliului municipal Chișinău nr. D-1305/07, din nou au fost invocate motive că la moment din lipsa spațiului locativ liber din fondul municipal nu este posibilă executarea hotărîrii judecătorești, astfel, reclamantul împreună cu membrii familiei fiind lăsați din nou cu promisiuni de executare.

Drept urmare, în scopul apărării drepturilor sale s-a adresat cu o plîngere către Ministerul Justiției, care prin scrisoarea nr. D-1221/07 din 06 decembrie 2007

i-a comunicat că în urma unui control efectuat s-a stabilit că în baza titlului executoriu privind asigurarea lui Dorneanu Sergiu și a membrilor familiei cu spațiu locativ, a fost inițiată procedura de executare la 25 noiembrie 2005.

Pe marginea demersului executorului judecătoresc, Consiliul municipal Chișinău la 27 decembrie 2005 a emis o decizie prin care a dispus Direcției Generale Locativ Comunale și Amenajare și Direcției Juridice a Primăriei mun. Chișinău, ca în termen de 2 luni să întocmească dosarele personale tuturor solicitanților incluși în lista de executare a hotărârilor judecătorești din partea Consiliului municipiului Chișinău, dar acțiuni reale de executare a hotărârilor judecătorești din partea Consiliului municipiului Chișinău nu s-au întreprins, nu a fost informat executorul judecătoresc, fiind ignorate cerințele legale.

În acest context la data de 12 iulie 2006 și respectiv la 22 noiembrie 2006, Oficiul de executare Centru a mun. Chișinău a emis încheieri în conformitate cu prevederile legii, prin care a fost sancționată Primăria mun. Chișinău cu amendă în mărime de 4000 lei, încheierile date fiind lăsate fără modificări de către instanța de judecată și Curtea de Apel Chișinău.

La 12 februarie 2007 executorul judecătoresc a înaintat demers către Procuratura mun. Chișinău, solicitând pornirea urmăririi penale în baza art. 320 Cod penal în privința Primăriei mun. Chișinău pentru eschivarea cu rea-voință de la executarea hotărârilor judecătorești, iar prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău din 21 martie 2007 s-a dispus neînceperea urmăririi penale, aceasta fiind anulată prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău nr. 10-117/07 din 30 mai 2007, cu restituirea materialelor Procuraturii mun. Chișinău pentru organizarea unui control suplimentar, obiectiv și sub toate aspectele.

La data de 03 septembrie 2007 Procuratura mun. Chișinău a expediat în adresa Oficiului de executare Centru mun. Chișinău ordonanța privind neînceperea urmăririi penale din 25 iulie 2007, care a fost menținută prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău nr. 10-289/07 din 01 octombrie 2007, iar plîngerea executorului judiciar a fost respinsă ca inadmisibilă. În mod repetat Oficiul de executare a înaintat Procuraturii mun. Chișinău un demers privind efectuarea unui control în cadrul Primăriei, întru stabilirea persoanelor culpabile de neexecutarea hotărârilor judecătorești, cu atragerea lor la răspundere penală conform legislației în vigoare.

Prin scrisoarea Direcției Generale Locativ Comunale și Amenajare a Primăriei mun. Chișinău nr. D-1305/07 din 21 decembrie 2007, reclamantul a fost informat că la moment Consiliul municipal Chișinău nu dispune de spațiu locativ, iar după alocarea mijloacelor financiare necesare sau construcția spațiului locativ se vor întreprinde măsuri concrete de executare a hotărârii judecătorești.

Menționează reclamantul că reieșind din faptul inițierii procedurii de lichidare a Departamentului de executare, în legătură cu modificarea Codului de executare, dosarul de executare a fost preluat de executorul judecătoresc Roman Talmaci.

Deci, pînă în prezent nu a fost executată hotărîrea judecătorească privind acordarea lui Dorneanu Sergiu împreună cu membrii familiei a spațiului locativ conform normelor stabilite, fapt pentru ce consideră că în mod flagrant îi este lezat dreptul recunoscut și garantat, exprimat prin neasigurarea executării hotărîrii judecătorești definitive, astfel fiind încălcat dreptul său la un proces echitabil prevăzut de Articolul 6 par. 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și dreptul la protecția proprietății garantat de art. 1 al Primului Protocol la Convenție, precum și nerespectarea în privința sa a prevederilor art. 1 alin. (3) și art. 120 din Constituția Republicii Moldova, fapt ce a servit drept temei de a se adresa în instanța de judecată cu o acțiune în scopul constatării încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și reparării a prejudiciului cauzat ca urmare a încălcării dreptului respectiv.

Invocă reclamantul că prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău nr. 2-13082/2012 din 05 decembrie 2012 cererea a fost admisă integral, fiind constatată încălcarea art. 6 par. 1) al CEDO ca urmare a neexecutării pînă în prezent a hotărîrii definitive a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 02 mai 2002, la fel fiind constatată încălcarea art. 1 al Primului Protocol la CEDO, urmare a nerespectării dreptului la protecția proprietății, încasîndu-se din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Dorneanu Sergiu suma de 195000 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat reclamantului și membrilor familiei acestuia, ca urmare a nerespectării prevederilor normelor indicate ale CEDO.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2013 hotărîrea instanței de fond a fost casată iar acțiunea lui Sergiu Dorneanu a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2ra-2411/13 din 11 septembrie 2013 s-a admis recursul declarat de către Dorneanu Sergiu, s-a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 28 martie 2013 și hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 05 decembrie 2012 și s-a emis o nouă hotărîre, prin care s-a admis parțial acțiunea lui Dorneanu Sergiu, prin constatarea încălcarea dreptului lui Dorneanu Sergiu la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău nr. 2-1198/2002 din 02 mai 2002, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Dorneanu Sergiu a sumei de 50000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Astfel, susține că statul în continuare refuză executarea hotărîrii judecătorești, prin ce în continuare încălcă dreptul său la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Judecătoriei Centru mun. Chișinău nr. 2-1198/2002 din 02 mai 2002, fapt ce impune o nouă adresare în instanță pentru ilegalitățile comise prin neexecutarea în termen rezonabili a hotărîrii date, inacțiuni ce nu exonerează de răspundere statul pentru neexecutarea hotărîrii judecătorești pe parcursul a 14 ani, afirmînd că datorită neexecutării hotărîrii judecătorești pronunțate în favoarea sa, este nevoit să înfrunte dificultăți de trai.

Cere Dorneanu Sergiu constatarea încălcării dreptului său la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chişinău nr. 2-1198/2002 din 02 mai 2002 pentru perioada 11 septembrie 2013 și pînă în prezent, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său a sumei de 900 euro cu titlu de prejudiciu moral.

La 29 iunie 2016 reprezentantul reclamantului Dorneanu Sergiu, avocatul Pavalachi Vadim, a înaintat o cerere de majorare a pretențiilor, solicitînd constatarea încălcării dreptului lui Dorneanu Sergiu la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chişinău nr. 2-1198/2002 din 02 mai 2002 pentru perioada 11 septembrie 2013 și pînă la data emiterii hotărîrii judecătorești, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dorneanu Sergiu a sumei de 1650 euro cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chişinău din 04 iulie 2016 s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Dornenu Sergiu împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoreesc Roman Talmaci și Primăria mun. Chişinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral, fiind constatat încălcarea dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii Judecătoriei Centru mun. Chişinău nr. 2-1198/2001 din 02 mai 2002 și s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Dorneanu Sergiu suma de 20000 lei în vederea reparării prejudiciului moral. În rest pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate (f.d. 67, 72-81).

Prin decizia Curții de Apel Chişinău din 02 noiembrie 2016 s-a respins apelul depus de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chişinău din 04 iulie 2016 (f.d. 111, 112-123).

La 10 ianuarie 2017 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chişinău din 02 noiembrie 2016, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri de respingere integrală acțiunii (f.d. 126-131).

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

În context, a invocat prevederile art. 239, 373 alin. (1) Cod de procedură civilă și a menționat că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărîrii primei instanțe eronat a interpretat normele de drept material care reglementează aprecierea prejudiciului moral.

Totodată, susține că la aprecierea circumstanțelor pricinii instanța de apel nu a apreciat dacă Dorneanu Sergiu este în drept să pretindă la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărîrii Judecătoriei Centru mun. Chişinău din 02 mai 2002 pentru perioada 11 septembrie 2013 pînă la momentul înaintării acțiunii.

Or, conform legislației în vigoare la acel moment, spațiul locativ urma a fi acordat temporar pe durata funcției sale.

La acest capitol menționează recurentul că din momentul concedierii lui Dorneanu Sergiu din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, a decăzut obligațiunea Primăriei mun. Chișinău de a executa hotărârea Judecătoreiei Centru mun. Chișinău din 02 mai 2002 privind acordarea spațiului locativ de serviciu, din motiv că obiectul executării hotărârii judecătorești susmenționate este în strictă dependență de existența relațiilor de muncă dintre Dorneanu Sergiu și organele afacerilor interne.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu au invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Valentina Clevadî

judecători

Dumitru Mardari

Galina Stratulat